7.6.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Talousvaliokunnan lausuntopyyntö HE 97/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 97/2021 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Yleistä:

Hallituksen esityksen mukaan yritysten määräaikaisen kustannustuen myöntämistä voitaisiin laissa mainituin edellytyksin jatkaa Suomessa toimiville yrityksille COVID-19 -pandemiasta aiheutuvien liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säännöksiä, jotka mahdollistavat keskisuurille ja suurille yrityksille korvausten maksamisen toimitilojensa sulkemisesta lain tai viranomaisen määräyksen johdosta. Valtiokonttori jatkaisi kustannustuen myöntävänä viranomaisena, kuten tuen myöntämisen aiemmillakin kierroksilla.

Valtiokonttorissa on parhaillaan käynnissä kustannustuen kolmas hakukierros, jonka hakuaika päättyy 23.6.2021. Samanaikaisesti Valtiokonttori toimeenpanee pienille yrityksille tarkoitettua sulkemiskorvausta, jonka osalta yrityksillä on mahdollisuus jättää hakemuksia elokuun 2021 loppuun saakka. Lisäksi 1.6.2021 astui voimaan kustannustukilain muutos koskien tapahtumatakuuta. Tapahtumanjärjestäjillä on mahdollisuus hakea ennakollista maksusitoumusta yleisötapahtumille 31.8.2021 saakka. Tapahtumatakuuseen perustuvien korvausten hakuaika ajoittuu puolestaan ajalle 15.9.-7.12.2021. Huomioiden Valtiokonttorissa parhaillaan avoinna olevat koronatukien haut, Valtiokonttori pitää tärkeänä, että uusien koronatukien hakukierrosten aloitusajankohdat porrastetaan riittävän väljästi, jotta muun muassa uusia hakukierroksia varten tehtävät järjestelmätyöt ja muut valmistelevat toimenpiteet ehditään tehdä ennen hakukierrosten alkamisajankohtaa. Valtiokonttori pitää perusteltuna esitystä, jonka mukaan kustannustuen neljännen kierroksen haun alku ajoittuisi elokuulle 2021. Käytännössä haku on mahdollista avata yrityksille elokuun 2021 puolivälissä. Keskisuurille ja suurille yrityksille tarkoitetun sulkemiskorvauksen haku saataneen avattua Valtiokonttorissa jo heinäkuun 2021 puolivälissä. Hakuaika kyseisen tukimuodon osalta päättyisi 13.8.2021. Sulkemiskorvausten haun ajoittuminen ennen kustannustuen neljättä hakukierrosta on tarkoituksenmukaista erityisesti siitä syystä, että mahdolliset samalle yritykselle tai yrityskonsernille myönnetyt päällekkäiset koronatuet olisi mahdollista yhteensovittaa

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/8177f4ae-7e0d-46fa-a4d7-da350dfa9281
VISMA Sign
www.vismasign.com

mahdollisimman sujuvasti. Tällöin olisi mahdollista välttää myös jälkikäteinen tukien takaisinperintä.

Yksityiskohtaiset kommentit:

Hallituksen esityksen 1 §:ssä säädetään Euroopan komission hyväksymistä tukiohjelmista, joiden nojalla kustannustukea myönnetään. Kustannustukea voitaisiin jatkossa myöntää jo aiemmilla kierroksilla käytössä olleen tukiohjelman (SA.56995) lisäksi myös uuden tukiohjelman nojalla. Uusi tukiohjelma mahdollistaisi aiempaa suuremman tukikiintiön ja siten tuen myöntämisen myös sellaisille yrityksille tai yrityskonserneille, joiden alkuperäisen tukiohjelman tukikiintiö on kustannustuen aiemmilla kierroksilla täyttynyt. Valtiokonttori toteaakin, että tällaisia suurempia yrityksiä ja erityisesti yrityskonserneja, joiden alkuperäinen 1,8 miljoonan euron tukikiintiö on täynnä aiempien tukikierrosten myötä, on lausunnon antamishetken tilanteen mukaan 11 ja näitä voidaan olettaa olevan enintään joitain kymmeniä kustannustuen kolmannen hakukierroksen jälkeen. Esityksen 2 §:n mukaan kustannustuen tukikausi olisi 1.3.-31.5.2021. Kustannustuen neljännen kierroksen tukikausi jatkuisi siten suoraan aiemman kierroksen päättymisestä, mitä voidaan edelleen pitää tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon COVID-19 -pandemia ja erityisesti siitä johtuneiden rajoitus- ja suositustoimenpiteiden vaikutus yritystoiminnalle.

Esityksen 3 §:ssä säädettäisiin aiempia kierroksia vastaavasti tuen piiriin kuuluvista toimialoista. Tukea olisi mahdollista edelleen myöntää myös harkinnanvaraisesti yrityksille, joiden Verohallinnolle ilmoitettu päätoimiala ei ole nimettynä tuen piiriin kuuluvissa toimialoissa. Valtiokonttori toteaa, että aiempia tukikierroksia varten tehdyt täsmennykset toimialaharkinnan kriteereistä ovat sujuvoittaneet toimeenpanoa ja yhdenmukaistaneen yritysten mahdollisuuksia saada kustannustukea myös harkinnanvaraisesti. Valtiokonttori katsookin, että nyt esitetyt päivitykset toimialan liikevaihdon aleneman vertailujaksoista ovat riittäviä, eikä kriteeristöä ole tarvetta muutoin päivittää. Niin ikää esityksen 4 §:ään on esitetty tehtäväksi lähinnä uudesta tukikaudesta johtuvia teknisluonteisia päivityksiä yritysten liikevaihdon aleneman määrittämiseksi sovellettavista vertailukausista. Vertailukaudet noudattavat pitkälti kustannustuen kolmannen kierroksen logiikkaa, joka onkin todettu Valtiokonttorissa toimeenpanon kannalta toimivaksi. Lisäksi esityksen 4 §:n 3 kohdassa esitetään, että kustannustuen määräytymisperusteena käytettävät tukikauden palkkakulut voidaan jatkossa huomioida myös yrittäjän eläkelain 113 §:n mukaisesti vahvistetun työtulon mukaan. Valtiokonttori pitää esitystä tarkoituksenmukaisena, sillä esitys mahdollistaa jatkossa myös esimerkiksi vanhuuseläkkeellä olevan yrittäjän palkkakulujen määräytymisen yrittäjän eläkelain mukaiseen työtuloon perustuen. Lisäksi esityksen 4 §:n 4 kohdassa selkeytettäisiin kustannustuen määräytymisperusteisiin hyväksyttäviä kuluja, jota Valtiokonttori niin ikää pitää sujuvan toimeenpanon kannalta perusteltuna.

Kustannustuen laskentakaava sekä tuen enimmäis- ja vähimmäismäärät määräytyisivät esityksen 5 §:n mukaisesti, eikä näihin esitetä tehtävän muutoksia kustannustuen edellisestä kierroksesta. Valtiokonttori toteaa, että erityisesti laskennallisesti alle 2000 euron tukisumman nostaminen 2000 euroon edellyttäen, että yrityksellä on tukikelpoisia kuluja tukikaudella vähintään 2000 euroa, on kasvattanut myönteisten tukipäätösten määrää huomattavasti kustannustuen

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/8177f4ae-7e0d-46fa-a4d7-da350dfa9281
VISMA Sign
www.vismasign.com

kolmannella kierroksella aiempiin kierroksiin nähden. Sääntelyä voidaan erityisesti pienten yritysten ja yksinyrittäjien osalta pitää perusteltuna jatkossakin.

Hallituksen esityksen 5 c §:ssä säädettäisiin keskisuurten sekä suurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuvien korvausten määräytymisestä ja 5 d §:ssä säädettäisiin puolestaan perusteista, joiden mukaan kustannustukea voitaisiin myöntää myös sellaisille yrityksille, joiden 1,8 miljoonan euron tukikiintiö olisi täynnä, mutta joille olisi edelleen perusteluta myöntää kustannustukea. Kumpikin tukimalli perustuisi Euroopan komission tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.12 jakson nojalla ilmoitettuun tukiohjelmaan. Tukiohjelman mukaisesti yrityksille voidaan korvata kattamattomia kiinteitä kustannuksia enintään 10 miljoonaan euroon saakka. Kattamattomat kiinteät kustannukset olisivat yrityksen tuloslaskelmien mukaisia tappioita tukikelpoisuusjaksolta. Esityksen mukaan tappiot määriteltäisiin siten, kuin kirjanpitolaki (1337/1997) tilinpäätökseltä edellyttää. Kertaluonteisia arvonalentumistappioita ei oteta huomioon tappioita laskettaessa. Tuen määräytymisperusteena käytettävät tappiot voisivat kuitenkin olla korkeintaan kustannustukilain 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisten kustannusten yhteissumma. Tukiohjelman edellytysten mukaisesti yrityksen liikevaihdon on tullut tarkastelujaksolla laskea yli 30 prosenttia vuoteen 2019 ajoittuvaan vertailujaksoon nähden. Niin ikää tukiohjelman edellytysten mukaisesti sekä tappioita että liikevaihdon alenemaa tarkastellaan konsernitasolla, mikäli yritys kuuluu konserniin.

Mikäli yritys tai yrityskonserni hakee Valtiokonttorilta esitetyn 5 c §:n mukaista sulkemiskorvausta taikka 5 d §:n mukaista kattamattomien kiinteiden kulujen tukea, yrityksen taikka yrityskonsernin olisi esitettävä Valtiokonttorille hakemuksessaan ulkopuolisen tilintarkastajan tarkastusraportti, josta ilmenee tarkastelujaksojen liikevaihtotiedot, tarkastelujakson tappiot sekä mahdolliset vakuutuskorvaukset ja samoihin kustannuksiin kohdistuvat valtiontuet. Sulkemiskorvauksen osalta tarkastusraportista tulee ilmetä lisäksi sulkemisen kohteena olevan liiketoiminnan osuus yrityksen liikevaihdosta.

Valtiokonttori toteaa, että esitettyjen tukimallien periaatteet vastaavat pääosin jo toimeenpanossa olevien pienten yritysten sulkemiskorvauksen sekä kustannustuen määräytymisperiaatteita. Sovellettavaksi tuleva uusi tukiohjelma asettaa kuitenkin myös tuen myöntämiselle aiempaa yksityiskohtaisempia ja erityisesti konsernitason tarkastelun vaatimuksen myötä jonkin verran monimutkaisempia vaatimuksia käsittelyprosessille. Täten Valtiokonttori ei pysty hyödyntämään esitettyjen tukimallien mukaisessa käsittelytyössä sähköistä tietojärjestelmää aiempaa kustannustuen myöntämisen mallia vastaavassa laajuudessa. Myös tuen hakeminen tulee olemaan tältä osin sähköisen hakuprosessin sijaan manuaalista. Verohallinto on todennut työ- ja elinkeinoministeriölle 21.5.2021 antamassaan lausunnossa, ettei sillä ole mahdollisuutta toimittaa Valtiokonttorille tuen määräämiseksi tarvittavia liikevaihtotietoja konsernitasolla. Edellä mainituista syistä Valtiokonttori katsookin, että esityksessä esitetty tilintarkastajan tarkastusraportin toimittamisen vaatimus on tukimuotojen sujuvan toimeenpanon kannalta välttämätöntä.

Valtiokonttori kiinnittää vielä talousvaliokunnan huomiota esitetyn 5 d §:n säännöskohtaisiin perusteluihin. Perustelujen mukaan yrityksen liikevaihdon laskua määritettäessä liikevaihdon laskussa ei oteta huomioon yritysjärjestelyjä kuten

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/8177f4ae-7e0d-46fa-a4d7-da350dfa9281
VISMA Sign
www.vismasign.com

yrityskauppoja tai fuusioita. Valtiokonttori toteaa esityksen vastaavan pitkälti jo aiemmillakin kustannustukikierroksilla noudatettuja periaatteita yritysten liikevaihdon aleneman määrittämiseksi ja tältä osin perusteluja voidaankin pitää erityisesti asiantilaa selkeyttävänä. Valtiokonttori katsoo kuitenkin, että vastaava maininta tulisi sisällyttää yhtä lailla myös esityksen 5 c §:n perusteluihin sekä 5 §:n perusteluihin, jotta yrityksen liikevaihdon aleneman määräytyminen ja siinä huomioitavat tekijät ovat vastaavat kaikissa laissa säädetyissä kustannustukimuodoissa.

Esityksessä tarkoitetun lain on tarkoitus tulla voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana voimaantulon ollessa riippuvainen Euroopan komission hyväksynnästä esitetyn uuden tukiohjelman osalta. Kustannustuen neljännen kierroksen hakuaika esitetään päättyväksi 30.9.2021. Valtiokonttori katsoo, että esitettyä yritysten kustannustukimallia sekä uuden tukiohjelman hyödyntämistä voidaan edelleen pitää tarpeellisena instrumenttina auttamaan suomalaisia yrityksiä COVID-19-pandemian aiheuttamien menetysten hallitsemisessa. Valtiokonttori toteaa jatkavansa mielellään kustannustuen toimeenpanoa myös neljännen tukikierroksen osalta hyödyntäen jo olemassa olevia toimeenpanorakenteita. Esityksen mukaisesti Valtiokonttorille ei tässä vaiheessa ehdoteta lisämäärärahaa toimeenpanoon, vaan aiemmissa vaiheissa myönnetyn määrärahan riittävyyttä tarkastellaan tarvittaessa myöhemmässä vaiheessa. Valtiokonttori kiinnittääkin tältä osin huomiota riittävään resursoinnin varmistamiseen erityisesti vuodelle 2022 jo päättyneiden, meneillään olevien sekä vielä tulevan neljännen kustannustukikierroksen toimeenpanoprosessiin liittyvien myöhempien vaiheiden töiden loppuun saattamiseksi. Esimerkiksi tukikierroksiin liittyvien oikaisuvaatimusten käsittelyä sekä jälkitarkastustoimenpiteitä jatkettaneen tämän hetken arvion mukaan vuoden 2022 ajan.

Toimialajohtaja Jyri Tapper

Palvelupäällikkö Tuomo Yliluoma

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/8177f4ae-7e0d-46fa-a4d7-da350dfa9281
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

TUOMO KRISTIAN YLILUOMA
7733f1b2-3a1e-4867-b787-1d0159400143 - 2021-06-07 13:03:00 UTC +03:00
BankID / MobileID - 5a6c736f-b0f0-4d32-a485-331ef99d035a - FI

JYRI TAPPER
fc4657a9-dceb-486a-b4bb-c2c8a119a63f - 2021-06-07 13:20:54 UTC +03:00
BankID / MobileID - b077cd6c-53c9-440f-814e-c2495dc455a6 - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende